

THE MISSING QUESTION

DRUGI DIO

PRAG 6

Pitanje koje nedostaje

Veći dio života jurio sam za odgovorima.

Kao gotovo svatko.

Želio sam znati koja je odluka ispravna.

Koji je put bolji.

Koje je značenje onoga što proživljavam.

Želio sam jasnoću.

Smjer.

Potvrdu.

Vjerovao sam da se zrelost sastoji u gomilanju odgovora.

Što bi više vremena prolazilo, to bih bolje trebao razumjeti kako sve funkcionira.

Što bih više iskustva skupio, to bih manje sumnji imao.

Bila je to elegantna teorija.

Problem je bio u tome što se činilo da je život posve ignorira.

Godine su prolazile.

Iskustvo je raslo.

Odgovornosti su se povećavale.

A ipak se pitanja nisu smanjivala.

Naprotiv.

Postajala su dublja.

Složenija.

Teža.

Bilo je to otkriće koje uzdrmava.

Kao dječak zamišljao sam odrasle kao ljude koji su shvatili.

Zatim sam odrastao.

I otkrio sam da su mnogi od nas jednostavno naučili živjeti s neizvjesnošću.

To nije isto.

Postoji golema razlika između toga da znaš i toga da nastaviš.

Mnogi nastavljaju.

Malo ih uistinu zna.

Sjećam se razdoblja kad sam odgovore tražio posvuda.

U knjigama.

U organizacijama.

Na putovanjima.

Kod najiskusnijih ljudi.

U duhovnosti.

U racionalnosti.

U brojkama.

Vjerovao sam da negdje postoji objašnjenje sposobno sve posložiti.

Formula.

Ključ.

Sustav.

Ali svaki put kad sam mislio da sam ga pronašao, novo bi ga iskustvo dovelo u pitanje.

Isprva je to bilo frustrirajuće.

Zatim je postalo zanimljivo.

Na kraju je postalo oslobađajuće.

Jer sam shvatio nešto.

Odgovori imaju kratak život.

Prava pitanja imaju dug život.

Vrlo dug.

Neka nas prate desetljećima.

Tko sam ja?

Što je zaista važno?

Što znači voljeti?

Za što vrijedi patiti?

Što ostaje kad se sve promijeni?

To nisu pitanja koja treba riješiti.

To su pitanja koja treba nastaniti.

Razlika je bitna.

Odgovor zatvara.

Pitanje otvara.

A život, uostalom, više voli otvaranja.

Svaki put kad sam prošao kroz novo iskustvo, primijetio sam da vrijednost nije ležala toliko u zaključku do kojeg sam došao.

Ležala je u pitanju koje je ono rodilo.

Gubitak rađa pitanje.

Ljubav rađa pitanje.

Bolest rađa pitanje.

Pobjeda rađa pitanje.

Čak i uspjeh rađa pitanje.

Često mnogo teže od neuspjeha.

Jer nakon što nešto postigneš, pojavi se neočekivano pitanje:

„A sad?“

Godinama sam vjerovao da je smisao stvari skriven u odgovorima.

Zatim sam počeo primjećivati neobičnu podudarnost.

Najzanimljiviji ljudi koje sam upoznao bili su ujedno i najmanje sigurni.

Nisu bili neodlučni.

Bili su otvoreni.

Shvaćali su da je stvarnost prostranija od vlastitih uvjerenja.

Složenija od vlastitih shema.

Bogatija od vlastitih zaključaka.

Zato su i dalje postavljali pitanja.

Ne iz slabosti.

Iz inteligencije.

Prava inteligencija ne sastoji se u posjedovanju mnogo odgovora.

Sastoji se u prepoznavanju koja pitanja još zaslužuju biti postavljena.

Tijekom života posjetio sam različite zemlje.

Različite kulture.

Različite religije.

Različite sustave.

Svako je mjesto imalo drukčije odgovore.

A ipak su temeljna pitanja gotovo uvijek bila jednaka.

Kako živjeti.

Kako voljeti.

Kako se suočiti sa smrću.

Kako živjeti s vremenom.

Kako pronaći smisao.

To me je duboko pogodilo.

Jer je pokazivalo nešto univerzalno.

Civilizacije mijenjaju jezik.

Bitna pitanja ne.

Možda upravo zato fikcija opstaje.

Jer ne nudi rješenja.

Nudi istraživanja.

Roman ne služi tome da riješi život.

Služi tome da osvijetli pitanje.

A dobro pitanje može pratiti osobu godinama.

Bolje od mnogih odgovora.

Sjećam se dana kad sam se zatekao kako razmišljam o svim sigurnostima koje sam napustio.

Bilo ih je mnogo.

Mnoge su upravljale dugim razdobljima mog postojanja.

Neke su bile korisne.

Druge manje.

Ali sve su ustupile mjesto nečemu zrelijem.

Svijesti da stvarnost nije sud.

Ona je razgovor.

Beskrajan razgovor između onoga što znamo i onoga što ne znamo.

Između onoga što razumijemo i onoga što nam izmiče.

Između onoga što smo bili i onoga što postajemo.

Od tog trenutka prestao sam tretirati sumnje kao neprijatelje.

Počeo sam ih smatrati suputnicima.

Ne zaslužuju sve sumnje pažnju.

Neke su buka.

Neke su strah.

Neke su obična zbrka.

Ali postoje i druge.

Dublje.

Tiše.

Iskrenije.

One koje se stalno vraćaju.

One koje iz godine u godinu kucaju na vrata svijesti.

One koje traže da budu saslušane.

Naučio sam ih poštovati.

Jer često čuvaju nešto važno.

Preobrazbu.

Istinu.

Smjer.

Dio nas koji još nije istražen.

Gledajući unatrag, više me ne impresioniraju ljudi koji imaju odgovor na sve.

Viš me zanimaju oni koji znaju postaviti istinsko pitanje.

Jer se odgovor može iscrpiti.

Pitanje može generirati cijeli život.

Možda je to jedna od najdragocjenijih lekcija koje mi je vrijeme ostavilo.

Ne traži samo odgovor.

Traži pitanje koje ga je stvorilo.

Jer iza svakog značajnog uvjerenja.

Iza svake stvarne promjene.

Iza svakog važnog izbora.

Iza svake priče koja zaslužuje biti ispričana.

Uvijek postoji nevidljivo pitanje.

I tu počinje putovanje.

Mnogo prije odgovora.